

ارائه مدل انگیزشی کاربرد توریسم ورزشی بر توسعه گردشگری استان خراسان رضوی

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۷/۰۱ - تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۲/۰۷

خلاصه

مقدمه: گردشگری ورزشی یکی از گونه های رو به رشد گردشگری است که در آن مسابقات و رویدادهای ورزشی تعداد زیادی از گردشگران را به خود جلب می کند. در این راستا پژوهش حاضر نقش انگیزش بر مدل توسعه گردشگری ورزشی در استان خراسان رضوی را ارائه می دهد.

روش کار: روش تحقیق توصیفی-تحلیلی بوده و جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز از مطالعات کتابخانه ای و میدانی شامل مشاهده مستقیم و منظم و پرسشنامه استفاده شده است. برای بدست آوردن پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب بدست آمده (۰/۸۱) نشان دهنده پایایی مطلوب پرسشنامه می باشد. جهت سنجش روایی پرسشنامه، ظاهر و محتوای پرسشنامه توسط ۵۰ نفر از اساتید راهنما و دانشجویان رشته مدیریت ورزشی و خبره گردشگری در امر تدوین پرسشنامه تایید شد. گروه های درگیر در این تحقیق اعضای هیات علمی دانشگاه ها، دانشجویان و فارغ التحصیلان دکتری مدیریت ورزشی و جهانگردی دانشگاه ها و مسئولان ارشد تربیت بدنی می باشند. داده های حاصل از پرسشنامه با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و مدل SWOT تجزیه و تحلیل شدند

نتایج: یافته های تحقیق و مدل نشان می دهد که ورزش هایی مانند غارنوردی در بین جاذبه های گردشگری ورزشی استان خراسان رضوی در رتبه اول قرار دارند. همچنین عوامل متعددی بر فرایند توسعه گردشگری ورزشی استان موثر می باشند که در این تحقیق این عوامل در قالب دو گروه عوامل درونی (ضعف ها و قوت ها) و عوامل بیرونی (فرصت ها و تهدیدها) ارزیابی شدند. بر این اساس مهم ترین نقاط قوت و ضعف توسعه گردشگری ورزشی در استان خراسان رضوی به ترتیب پایین بودن هزینه حضور در رویدادهای ورزشی و عدم استفاده از تجارب موجود در زمینه توسعه متقابل ورزش و گردشگری می باشد و همچنین مهم ترین فرصت و تهدید به ترتیب امکان حضور گردشگران و ورزشکاران خارجی و کیفیت پایین خدمات آژانس های گردشگری است.

نتیجه گیری: در نهایت با تلفیق عوامل درونی و بیرونی بر روی نمودار مدل SWOT، راهبردهای رقابتی به عنوان راهبردهای بهینه شناخته شدند.

کلمات کلیدی: توسعه گردشگری ورزشی، انگیزش، استان خراسان رضوی

مهدی پرتو^۱

حسین پیمانی زاد^{۲*}

شهرام علم^۳

حسن فهیم دوین^۴

^۱ دانشجوی دکتری گروه تربیت بدنی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی شوشتر، ایران

^۲ دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

^۳ استادیار، گروه مدیریت ورزشی، واحد یادگار امام خمینی (ره)، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۴ استادیار گروه تربیت بدنی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

Email: a_ Peymanizad@yahoo.com

مقدمه

اکنون گردشگری ورزشی یکی از گونه های رو به رشد گردشگری است که در آن مسابقات و رویدادهای ورزشی تعداد زیادی از گردشگران را جلب می کند (هینچ و هیقام، ۲۰۰۵). از این رو بسیاری از کشورها با سرمایه گذاری فراوان اثرات و فواید این گونه گردشگری را به خوبی جذب نموده و از آن به عنوان منبعی مهم جهت بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی (امری، ۲۰۱۰)، افزایش اشتغال و درآمد، توسعه زیرساخت ها و افزایش شهرت و برندسازی خود استفاده می کنند (ون در زی، ۲۰۱۱). در این راستا توجه مسئولین و برنامه ریزان ورزشی و گردشگری به تخصصی کردن رشته ها و بومی سازی آن معطوف شده و در صدد ایجاد مزیت نسبی می باشند؛ به نحوی که برخی کشورها با توجه به استعدادها و پتانسل های موجود در کشور خود اقدام به ایجاد مراکز ورزشی با محوریت یک یا چند رشته خاص نموده اند؛ به عنوان مثال کشور کره جنوبی در ورزش های رزمی خصوصا تکواندو، کشورهایمانند اتریش و سوئیس به لحاظ شرایط اقلیمی مناسب میزبان ورزش های زمستانی نظیر اسکی و هاکی، توانسته اند تعداد کثیری از جهانگردان ورزشی را به منطقه خود جلب کنند و از این طریق هر ساله درآمد سرشاری را نصیب در این زمینه کشور ترکیه با، کشور خود نمایند (گیسون، ۲۰۰۶). امروزه یکی از انواع توریسم و گردشگری که بسیار مورد علاقه و استفاده مردم دنیا واقع شده توریسم ورزشی است. برگزاری انواع مسابقات جهانی، ملی و منطقه ای انگیزه ای قوی برای حضور و شرکت مردم در محل برگزاری مسابقات است. گردشگری و مسافرت به عنوان یکی از متنوع ترین و بزرگترین صنایع در جهان به شمار می آید (ادبی فیروزجاه، ۱۳۸۵). این صنعت پویا در بسیاری از کشورها به عنوان مهمترین منبع درآمد، اشتغال زایی و رشد بخش خصوصی در توسعه بخش خصوصی در توسعه ساختارهای زیربنایی میدانند (دانلیز و همکاران، ۲۰۰۴). در همین راستا و با توجه به لزوم تقویت و توسعه صنعت گردشگری، باید بخشهای مختلف صنعت را

شناسایی کرد و به بخشهای پراهمیتتر توجه ویژه ای مبذول داشت تا بتوان به جایگاه و اعتبار واقعی این صنعت در سطح بین المللی دست یافت (گلدی گوکلانی، ۱۳۹۰). یکی از این بخشهای مهم و پراهمیت که قابلیت تبدیل شدن به یکامر فرابخشی در صنعت گردشگری را دارد "ورزش" است که از آن به عنوان "گردشگری ورزشی" نام برده میشود (داربلای و همکاران، ۲۰۱۲). ورزش یکی از فعالیتهای مهم در حین گردشگری است و گردشگری و مسافرت نیز با انواع مختلف ورزش همراه است (هیترو و همکاران، ۲۰۱۲). مهمترین دلیل توسعه گردشگری ورزشی در اغلب کشورها استفاده از منافع اقتصادی است به، عنوان نمونه برپایی جام جهانی ۲۰۰۶ در آلمان، میلیون ها گردشگر و هوادار، راهی این کشور کرد تا سودی حدود ۶۸۲ میلیارد یورو را نصیب مردم این کشور کند (چان، ۲۰۱۳). افراد به سبب ماهیت اخلاقی و ویژگیهای شخصیتی همبستگیتوانایی های بدنی، تمایل به استفاده و بهره گیری از رشته های مختلف ورزشی دارند براین اساس ممکن است گروهی به ورزش های آبی، دسته ای به ورزش های زمستانی و بخشی به ورزش های هوایی و صدها نوع رشته ورزش دیگر علاقه داشته باشند. نکته مهم در اینجا شناخت سایر افراد و دسته بندی های رشته های مختلف سنجیده شود و سپس متناسب با این درخواست ها برنامه ریزی گردد. البته توجه به امکانات و زیرساختهای موجود در هر کشوری از نکات مهم و کلیدی است که هرگز نباید مورد غفلت واقع شود (محرم زاده، ۱۳۸۹).

در استان خراسان رضوی، نیز در کنار هزاران نوع جاذبه توریستی، تاریخی و طبیعی که وجود دارد، از لحاظ پتانسیل های لازم جهت راه اندازی فعالیت های مختلف و ورزش نیز در سطح بسیار مطلوبی قرار داریم. به نحوی که متأثر از شرایط متنوع اقلیمی، توانایی راه اندازی و ایجاد سایت های بسیار عظیم و مجهز ورزش در استان در نقاط مختلف آن وجود دارد. به طور قطع در عصر ارتباطات استان خراسان رضوی دارای فرهنگ و پتانسیل

روش‌های متداول در تعیین و تدوین استراتژی می‌باشند تعداد نمونه تحقیق در مورد تعداد اعضای گروه دلفی، متفاوت است. در برخی مطالعات تعداد اعضای گروه دلفی را بین ۸ تا ۱۲ نفر مناسب می‌دانند و برخی دیگر تعداد ۵۰ نفر را مناسب دانسته‌اند. نمونه تحقیق شامع‌های هیات علمی دانشگاه‌ها (۱۵ نفر)، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دکترای مدیریت ورزشی و جهانگردی دانشگاه‌ها (۲۰ نفر)، مسئولان ارشد تربیت بدنی (۱۵ نفر) می‌باشد. ابزار تحقیق حاضر شامل مطالعات کتابخانه‌ای: جستجو در اینترنت، مطالعه طرح جامع گردشگری استان خراسان رضوی، روش میدانی پرسشنامه: به منظور اخذ نظرات متخصصین و خبرگان، در پایان نامه حاضر، از ابزار پرسشنامه (۴ پرسشنامه مجزا) و پانل خبرگان استفاده گردیده است. پرسشنامه مجموعه‌ای از سؤالات مکتوب است که با هدف کسب اطلاعات تهیه، توزیع و جمع‌آوری می‌شود. پرسشنامه از نظر نوع به سه دسته پرسشنامه با سؤالات بسته، باز و تلفیقی تقسیم‌بندی می‌شود. در این تحقیق از هر سه نوع پرسشنامه در مراحل مختلف استفاده شده است. در مرحله اول با توجه به اینکه امکان مصاحبه با خبرگان حوزه تخصصی وجود نداشت، پرسشنامه‌ای در قالب پرسشنامه‌ای با سؤالات باز برای تعدادی از خبرگان ارسال گردید. با توجه به استفاده از روش دلفی، پرسشنامه‌های دور اول و دوم به منظور تعیین عوامل داخلی و خارجی، پرسشنامه بسته و دور سوم دلفی به منظور رتبه‌بندی و تعیین ضریب اهمیت آن عوامل، از نوع پرسشنامه تلفیقی بودند. در بخش دوم تحقیق تدوین استراتژی در این تحقیق را در یک چارچوب سه مرحله‌ای مورد ملاحظه قرار گرفت. مرحله ورودی ترسیم EFE، IFE، در مرحله مقایسه برای شناسایی انواع راهبردهای امکان‌پذیر از ماتریس SWOT، EI استفاده می‌شود. سپس در مرحله تصمیم‌گیری با استفاده از ماتریس QSPM و تعیین جذابیت نسبی هر یک از راهبردها، اولویت آنها مشخص شد.

نتایج

تهیه ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و عوامل خارجی: برای مشخص شدن اینکه از مجموعه عوامل درونی و یا بیرونی کدام

های قوی برای جذب توریست، باید به دنبال راه‌های مناسبی برای معرفی خود به جهانیان باشد که با توجه به حضور ورزشکاران ملی در مسابقه‌های بین‌المللی و همچنین میزبانی برخی از رقابت‌های جهانیان ما می‌توانیم از گردشگری ورزشی به عنوان ابزاری کلیدی برای این ارتباط بیشترین و بهترین بهره‌وری را داشته باشیم. از سوی دیگر

تحقیق حاضر جهت شناسایی توانهای توریستی و تعیین محدوده مناسب زمانی جهت جذب گردشگر ورزشی در استان خراسان رضوی می‌باشد و بررسی ارتباط عناصر اقلیمی با فعالیتهای ورزشی نظیر ورزشهای هوایی، کوهنوردی، غار نوردی، چتر بازی و همچنین پیاده روی در کویر، شنا و ورزشهای آبی و غیره می‌باشد و با انجام تحقیق حاضر میتوان نشان داد که در استان خراسان رضوی در چه ماههایی از سال شرایط مناسب اقلیم آسایش انسانی برای فعالیتهای ورزشی مهیا است. به امید توجه و اهتمام همه مسئولین و مردم به لزوم ورزش همگانی به در سطح جامعه و به تبع آن گسترش توریسم ورزشی در استان خراسان که به انتفاع ملی همه ایرانیان خواهد انجامید.

روش کار

تحقیق حاضر از لحاظ هدف، جزء پژوهش‌های توسعه‌ای به حساب می‌آید و از نظر نوع روش تحقیق، توصیفی، از نوع پیمایشی است. روش تجزیه و تحلیل نیز، توصیفی و تحلیلی می‌باشد. در این تحقیق پس از تفحص کتابخانه‌ای و جمع‌آوری آمار و اطلاعات مورد نیاز پیرامون موضوع و سؤال تحقیق، روش دلفی برای دستیابی به نظرات خبرگان به عنوان روش مطلوب گزیده و بکار گرفته شد. ابتدا با استفاده از روش دلفی عوامل داخلی و خارجی استان خراسان رضوی شناسایی، رتبه‌بندی و ضریب اهمیت هر یک تعیین گردیده، سپس ماتریس‌های EFE و IFE تهیه شده و با ماتریس‌های SOWT و IE استراتژی‌های مناسب تدوین و در نهایت با ترسیم ماتریس QSPM، استراتژی‌ها اولویت‌بندی می‌شوند. روش‌های تجزیه و تحلیل مذکور از

بر این اساس به توجه به میانگین های به دست آمده برای هر کدام از عوامل که در سطح مناطق گردشگری استان خراسان رضوی از دیدگاه مسولان، گردشگران و اعضای نهادهای غیردولتی محلی مورد سنجش واقع شدند و نیز با توجه به شیوه رتبه دهی به عوامل، ارزیابی عوامل داخلی (IFE) و ارزیابی عوامل خارجی (EFE) به صورت جداول ۵ و ۴ می باشد.

مرحله مقایسه

در این مرحله راهبردهای توسعه گردشگری ورزشی استان خراسان رضوی با تاکید بر بهره برداری از قوت های داخلی و فرصت های خارجی، همچنین از بین بردن ضعف های داخلی و پرهیز از تهدیدهای خارجی، با استفاده از ماتریس SWOT و ماتریس داخلی و خارجی، شناسایی می شود.

انتخاب استراتژیهای مناسب: بعد از تدوین جداول IFE و EFE و مشخص شدن نمرات نقاط ضعف و قوتها و نمرات فرصتها و تهدیدها، برای ارائه استراتژیها، نخست بر اساس ماتریس Space اقدام به انتخاب استراتژیهای مناسب میگردد. لازم به ذکر است که استراتژیهای مناسب در یکی از چهار گروه از استراتژیهای بازنگری: تهاجمی، رقابتی، تدافعی و تنوع (محافظه کارانه) قرار میگیرند. با توجه به مجموع نمرات نقاط قوت و ضعف و مجموع نمرات فرصتها و تهدیدها که به ترتیب ۲/۷۵ و ۲/۳ می باشد. ماتریس Space به صورت شکل ۱ به دست آمده است که بر اساس آن استراتژیهای مناسب توسعه گردشگری ورزشی استان خراسان رضوی در گروه استراتژیهای رقابتی قرار می گیرند.

عامل در زمره نقاط قوت و یا فرصتها قرار میگیرد و کدام عامل در زمره نقاط ضعف و یا تهدیدها، میانگین های به دست آمده برای هر کدام از عوامل ملاک عمل قرار گرفت؛ به این صورت که در صورتی که عاملی در گروه عوامل داخلی طبقه بندی شده باشد اگر میانگین آن بیشتر از حد متوسط (یعنی ۳) به دست می آمد به عنوان نقطه قوت و اگر کمتر از حد متوسط باشد به عنوان نقطه ضعف تشخیص داده میشود. در گروه عوامل بیرونی نیز به همین صورت عمل گردید به این صورت در صورتی که میانگین عاملی کمتر از حد متوسط باشد در گروه تهدیدها و اگر بیشتر از حد متوسط باشد در گروه فرصتها قرار گرفت.

ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (EFE)

در این ماتریس عوامل محیط خارجی توسعه گردشگری ورزشی استان خراسان رضوی که در دور اول و دوم دلفی طبق نظر خبرگان بدست آمده است، لیست شده و رتبه و ضریب اهمیت هر یک، برگرفته از نتایج دور سوم، نوشته می شود. با حاصلضرب رتبه و ضریب اهمیت، نمره هر مولفه بدست آمده و در نهایت میانگین نمرات مولفه ها، نمره نهایی ماتریس را نشان می دهد. بر اساس نتایج، از ۲۳ عامل درونی، ۱۷ عامل دارای میانگین کمتر از ۳ و ۶ عامل نیز دارای میانگین بیشتر از ۳ بوده اند. همچنین از ۲۳ عامل بیرونی، ۱۹ عامل دارای میانگین کمتر از ۳ و ۴ عامل نیز دارای میانگین بیشتر از حد متوسط (۳) بوده اند. لازم به ذکر است که در محاسبات جداول IFE و EFE رتبه ها بر اساس نظر کارشناسی و بر اساس اهمیتی که عامل مورد نظر میتواند در موضوع مورد بررسی داشته باشد

جدول ۱ شیوه رتبه دهی به عوامل در جداول محاسباتی IFE و

EFE		رتبه
داخلی	خارجی	
قوت عالی	فرصت استثنایی	۴
قوت معمولی	فرصت معمولی	۳
ضعف معمولی	تهدید معمولی	۲
ضعف بحرانی	تهدید جدی	۱

کوهپیمایی، پاراگلايدر و پیاده روی، انتخاب و مورد بررسی و تجزیه و تحلیل و تحلیل در این تحقیق قرار گرفته اند.

روش بیکر که در سال ۱۹۷۲ بر اساس فرمول زیر به تهیه نقشه تحریکات بیوکلیمایی کشور آلمان پرداخته است که از اعتبار زیادی در سطح بین المللی برخوردار است.

$$Cp = (0.26 + 0.34) (36.5 - T)$$

در این فرمول میزان قدرت سردکنندگی محیط با توجه به تفاوت بین دمای بدن و دمای هوا مشخص گردیده است. بر حسب میکرو کالری در ثانیه بر سانتی متر مربع است که شاخص تشخیص آن براساس جدول شماره (۲) می باشد، سرعت باد بر حسب متر بر ثانیه و معدل دمای روزانه بر حسب درجه سلسیوس می باشد.

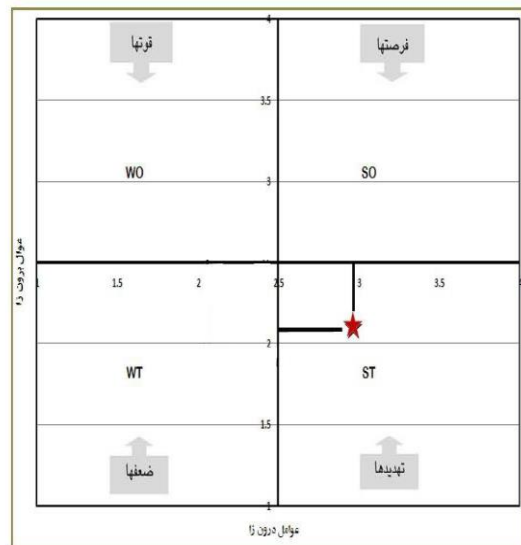
جدول ۳- ارزیابی موضوعی تأثیر پارامترهای آب و هوایی بر یک طبقه از ورزشها با روش کی و وپلو

ورزش	فشاره	دم	با	ب	م
ه	وا	ا	د	ارش	ه
شنا	۱	۵	۲	۱	۱
ورزشهای هوایی	۱	۵	۵	۱	۴
کوهپیمایی	۲	۴	۳	۵	۴
پاراگلايدر	۲	۳	۳	۴	۴
پیاده روی	۲	۳	۵	۴	۴

میزان تأثیر عنصر اقلیمی: ۱- خفیف ۲- کم ۳- قابل ملاحظه ۴- مهم ۵- زیاد

جدول ۵- درجات قدرت سردکنندگی محیط و آستانه تحریک

نوع	وضعیت هوا	قدرت سردکنندگی
تحریک بیوکلیمایی	داغ، گرم، شرحی و نامطبوع	CP = 0 - 4
آسایش	گرم و قابل تحمل	CP = 5 - 9

اولویت بندی استراتژی ها: بعد تدوین استراتژیهای

مناسب توسعه گردشگری در مناطق گردشگری، از آنجائی که منابع محدود بوده و نمیتوان به صورت همزمان مجموعه ای از استراتژیها را به مرحله اجرا در آورد و علاوه بر آن برخی از استراتژی ها معمولاً به عنوان استراتژی های بستر ساز از آنها یاد می شود بنابراین لازم است جهت مشخص شدن استراتژی های بستر ساز، این استراتژی ها اولویت گذاری شوند. از روش کی و وپلو (vampelw & kay) برای سنجش ماه های مطلوب و مناسب ورزشی استفاده شد. این روش به بررسی ارتباط عناصر اقلیمی با فعالیتهای ورزشی نظیر شنا، ورزشهای هوایی، کوه پیمایی، پاراگلايدر و پیاده روی پرداخته است جهت مقایسه دقت این روش، نتایج داده های این روش با روش بیکر، که نشان دهنده قدرت سردکنندگی هوای محیط می باشد نیز مقایسه شده است و برای مطالعات بیشتر با دیگر روش های سنجش اقلیمی نظیر الگی (۱۹۷۳)، گیونی، اوانز، و دمای مؤثر، فریتاس (۱۹۷۹، ۱۹۸۵) و پیری (۲۰۰۰) و... نیز مورد مقایسه قرار می گیرد. با توجه به همخوانی این الگوی قدیمی با اقلیم نواحی مختلف استان خراسان رضوی، فقط چند نمونه از ورزشهایی که در فصل دوم به تفصیل توضیح داده شده است آورده شده است این چند نوع از ورزشهای شامل شنا، ورزش های هوایی،

روش کی وومپلوو همچنین روش بیکر که در فصل چهارم توضیح داده شد در قسمت شمالی استان خراسان رضوی (ارتفاعات هزار مسجد) به علت سردتر بودن هوا نسبت به قسمت‌ها و ارتفاعات جنوب استان، این ورزشها از اواسط اردیبهشت ماه آغاز میگردد و تا ابتدای مهرماه ادامه دارد. اما در قسمت‌ها و ارتفاعات جنوبی و میانی استان به علت گرمتر بودن نسبت به مناطق و ارتفاعات شمالی استان انجام این ورزشها از اواخر فروردین ماه آغاز گشته و تا اواخر مهرماه ادامه دارد. تغییرات دما باعث تغییر زمان انجام ورزشها می گردد و زمان یا فصل انجام ورزشها کم یا زیاد می کند. انجام ورزشهای کوهستانی مانند: اسکی روی برف و همچنین یخ نوردی فقط در ارتفاعات شمالی استان (ارتفاعات کوههای هزار مسجد)، در صورت انجام بارندگی به صورت برف و پرودت و سرد شدن هوا قابل انجام و برگزاری است و در دیگر مناطق و ارتفاعات استان قابل اجرا نیست. زیرا قسمت‌های جنوبی استان گرمتر از مناطق شمالی آن است. تغییرات دما و نوع بارش باعث تغییر در نوع انجام ورزش می شود. موارد ذکر شده باعث عدم انجام بعضی از ورزشها در نقاط متفاوت می شود. نتایج بررسی مدل کی و ومپلو و بیکر نشان می دهد که با توجه به شرایط اقلیمی مناسب در ماه های مشترک در استان خراسان رضوی، زمان مناسب از لحاظ آسایش اقلیمی بیوکلیمای انسانی و انجام فعالیتهای ورزشی حداقل چهار ماه در سال (ماه های خرداد، تیر، مرداد و شهریور) وجود دارد. با توجه به نتایج مدل کی و ومپلو، ماه خرداد، مناسب جهت ورزش های شنا، کوه پیمایی و ورزش های هوایی است و ماه های تیر، مرداد و شهریور دارای اقلیم مناسب جهت ورزش های شنا و کوه پیمایی است. با توجه به اینک ۶۰٪ استان خراسان رضوی در مناطق بیابانی و کویری قرار گرفته است و با توجه به پهنه بندیهای انجام گرفته در فصول گذشته و نظریه اینکه بیابانهای استان بیشتر در مناطق جنوبی قرار گرفته است و گرمای زیاد و بیش از حد این مناطق در فصل تابستان باعث عدم برگزاری ورزشهای مربوط به این مناطق مانند: پیاده روی در کویر، اتومبیل رانی و موتور سواری در کویر، شتر سواری در مناطق کویری می شود. از این رو انجام این ورزشها در فصل سرد سال قابل اجرا می باشد. بهترین زمان برای برگزاری این

CP = 10 - 19	ملایم و مطبوع	آسایش
CP = 20 - 29	خنک	تحریک ملایم
CP = 30 - 39	سرد	تحریک متوسط
CP = 40 - 49	خیلی سرد	به طور متوسط فشاردهنده
CP = 50 - 59	سرد نامطبوع	فشاردهنده شدیداً
CP = 60 - 70	سرمای زیاد غیر قابل تحمل	غیر قابل تحمل

نتایج بررسی مدل کی و ومپلو و بیکر در جدول شماره (۵) نشان می دهد که با توجه به شرایط اقلیمی مناسب در ماه های مشترک در استان خراسان رضوی، زمان مناسب از لحاظ آسایش اقلیمی بیوکلیمای انسانی و انجام فعالیتهای ورزشی حداقل چهار ماه در سال برای ماه های خرداد، تیر، مرداد و شهریور وجود دارد. با توجه به نتایج مدل کی و ومپلو، ماه خرداد مناسب جهت ورزش های شنا، کوه پیمایی، ورزش های هوایی، ماه های تیر، مرداد و شهریور دارای اقلیم مناسب جهت ورزش های شنا و کوه پیمایی است.

نتیجه گیری: نتایج تحقیق حاضر حاصل از نظر متخصصان و خبرگان نشان داد که مهم ترین راهبردهای انگیزشی توسعه مدل توسعه گردشگری تحقیق حاضر عبارتند از

به طور کلی با توجه به پهنه بندی های انجام شده در فصول گذشته با استفاده از روشهای مختلف که به طور مفصل در فصل سوم توضیح داده شد و با عنایت به اینکه مشخص گردید، که دمای استان خراسان رضوی از شمال به سمت جنوب افزایش می یابد و سایر پارامترها نیز از جمله بارندگی، رطوبت و یخبندان نیز از سمت شمال استان به سمت جنوب کاهش می یابد. با توجه به توضیحات داده شده در فصول قبلی و همچنین طبقه بندی اقلیمی استان به روشهای مختلف نظیر (آمبرژه، کوپن، دومارتن، ایوانف و دکتر کریمی) به طور کلی می توان نتیجه گرفت که استان خراسان رضوی دارای اقلیم خشک و نیمه خشک است. انجام ورزشهایی که در مناطق کوهستانی انجام می گیرد مانند: کوه پیمایی، غارنوردی، صخره نوردی، کوهنوردی و انجام ورزشهای هوایی با توجه به

در المپیک به عنوان رشته ورزشی مطرح می شود، بازی های بومی و محلی کشورهای مختلف است، همچنین معرفی دقیق بازیهای بومی و محلی با توجه به متنوع بودن و نیز مهیج بودن، باعث جذب خیل عظیمی از گردشگران به استان خراسان رضوی می شود. استفاده از فواید و میزبانی رویداد های بزرگ ورزشی باعث جذب ورزشکاران ورزشی و همچنین تماشاچیان و گردشگران ورزشی در استان خراسان رضوی می گردد. همچنین این امر باعث ایجاد فرصت برای استخدام و آموزش بسیاری از داوطلبان و ایجاد اشتغال زایی و بالا بردن راندمان اقتصادی در استان می شود. راهکارهایی برای جذب توریست ورزشی در استان خراسان رضوی: استان خراسان رضوی در کنار جاذبه های گردشگری و تاریخی، پتانسیل های لازم برای راه اندازی مکان های مختلف و ایجاد سایت های مجهز ورزشی را در سطح مناسبی داراست که باید با ایجاد و فراهم نمودن زیر ساخت ها در نواحی مختلف استان، مجتمع های گردشگری ورزشی و اردوهای مناسب ساخته شود. یکی دیگر از راهکارهای پیشرفت استان در این حوزه تبلیغات و معرفی ایران به ورزشکاران کشورهای خارجی از طریق ورزشکاران ایرانی است که برای حضور در مسابقات بین المللی به کشورهای دیگر سفر می کنند. در این میان از نقش های آژانس های مسافرتی نیز نباید غافل شد چراکه آژانس های مسافرتی می توانند با برگزاری تورهای گردشگری ورزشی، گردشگران بسیاری را به کشور جذب و به رونق این حوزه کمک کنند.

تشکر و قدردانی

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری مهدی پرتو در دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه می باشد، بدینوسیله از مسئولین دانشگاه آزاد واحد فیروزکوه و تمامی کسانی که در انجام این تحقیق همکاری نمودند، نهایت تشکر و قدردانی بعمل می آید.

ورزشها فصول سرد سال (فصل پاییز و زمستان) و فروردین ماه در فصل بهار می باشد. در ماههای سرد سال که در قسمتهای شمالی استان انجام بعضی از ورزشها به علت بارندگی و پرودت هوا قابل اجرا نیست بهترین فرصت، انجام ورزشهای مناطق کویری است و می توان گردشگران ورزشی زیادی را به این مناطق سوق داد و بالعکس در فصل گرم سال که امکان برگزاری ورزشهای کویری در این مناطق نیست در مناطق و ارتفاعات شمال خراسان رضوی می توان ورزشهایی مانند: کوهپیمایی و ورزشهای هوایی را انجام داد. همچنین در فصل گرم سال ورزشهای آبی طرفداران بسیار زیادی دارد. که این ورزشها را می توان در سدهای استان و همچنین دریاچه بزنگان و رودخانه های دائمی استان با رعایت نکات ایمنی انجام داد. دریاچه بزنگان تنها دریاچه مهم استان خراسان رضوی است. که در ۱۳۰ کیلومتری مشهد ۸۰ کیلومتری سرخس و در جنوب رشته کوههای هزار مسجد واقع شده است. وسعت آن ۸۰ هکتار و عمیق ترین نقطه آن ۱۲ متر است. این دریاچه به علت وسعت زیاد و همچنین عمق زیادش محل بسیار خوبی برای انجام ورزشهای آبی بویژه ورزشهایی نظیر: اسکی روی آب، غواصی، قایق رانی و قایق سواری موتوری، همچنین موج سواری و موج سواری با کمک کایت می باشد.

* رودخانه های استان خراسان رضوی به دلیل کمی آب در آنها، انجام تمامی ورزشهای آبی مقدور نمی باشد و فقط در این رودخانه ها، ورزشهایی نظیر: ماهیگیری و شنا قابل اجرا می باشد.

* آبشار و دیواره صخره ای اخلمد که در ۱۲ کیلومتری چناران واقع شده است، و همچنین آبشار قره سو و دیواره صخره ای آن که در شهرستان کلات نادری واقع شده، مکانهای بسیار جذاب و زیبایی برای انجام ورزشها کوهستانی مانند صخره نوردی و دره نوردی است. چنانچه امروزه تلاش مسوولان و برنامه ریزان ورزشی دنیا بر تخصصی تر کردن رشته ها و بومی سازی آنهاست، استان خراسان رضوی نیز به دلیل داشتن ورزش های مختلف بومی و سابقه متممادی در این ورزش ها می تواند با معرفی این ورزش ها برای ورود به المپیک زمینه توسعه توریسم ورزشی خود را فراهم آورد. همانطور که بسیاری از مسابقاتی که

منابع

- Gladden, J. M., Irwin, R. L. & Sutton, W. A. (2001) managing north American major professional sport team in a new millennium : A focus on building brand equity. *Journal of sport management*, 15, 297-317
- Gladden, J. M. & Funk, D. C. (2002) developing an understanding of association in team sport: Empirical evidence from consumers of professional sport. *Journal of sport management*, 16, 54-81.
- گلدی گوکلانی، آنه (۱۳۹۰). بررسی چالشهای فراروی توسعه صنعت توریسم در استان گلستان. پایاننامه کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنجان.
- محرم زاده مهرداد (۱۳۸۲). (مدیریت سازمان های ورزشی)، انتشارات جهاد دانشگاهی ارومیه، چاپ اول، سال، صفحه ۲۱۹.
- محرم زاده مهرداد، هاشمی عای اصغر، قیامی راد امیر (۱۳۸۷)، بررسی نقش عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی در استان آذربایجان غربی.
- Higham, J. E. & Hinch, T. D. (2003) sport, space and time : Effects of the ottago highlanders franchise on tourism. *Journal of sport management* . 17-235-257.
- Hofstede, G. & Hofstede, G. J. (2005) *Cultures and organizations; software of the mind* (2nd ed). New York: McGraw-hill.
- Emery, P. (2010), "past, present, future major sport event management practice: the practitioner perspective. *Sport management review*" *Sport Management Review* vol. 13. pp. 158-170.
- Van der Zee, E. (2011), Image improvement as a tangible legacy of Hallmark events; the case of the 2010 World Cup in South Africa, *Research Master Human Geography and planning Faculty of Geosciences*, pp 1-23.
- Gibson, H. (Ed) (2006). *Sport tourism: Concepts and theories*. Oxon: Routledge.
- Hinch, T. & J. Higham (2005). "Sport, tourism and authenticity", *European Sport Management Quarterly*, 3, pp. 243-
- ادبی فیروزجاه، جواد (۱۳۸۵) بررسی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی کشور با تأکید بر جاذبه های طبیعی ورزشی، پایاننامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران.
- Daniels, M., W. Norman, and M. Henry (2004). "Estimating Income Effects of a Sport Tourism Event". *Annals of Tourism Research* 31: PP: 180-199.
- Darbellay, F. Stock, M. (2012) ,Tourism as Complex interdict plenary research , *Annals of Tourism Research*, Vol. 39, No. 1 pp: 441-458,
- Chan, M. (2013). *Developing sports Tourism as an avenue of Growyh in Singapore_The inaugural Youth Olympic Games as a Catalyst for Sports Tourism in Singapore*. Michelle Bai Hui CHAN mbg 2146 @ Columbia. edu Columbia University.
- Heather J. Gibson, Kyriaki Kaplanidou, Sung Jin Kang. (2012), Small-scale event sport tourism: A case study in sustainable tourism, *Sport Management Review*, Volume 15, Issue 2, Pages 160-170.

*Original Article***Motivational model of sport tourism on development tourism model in Khorasan Razavi**

Received: 22/09/2020 - Accepted: 25/02/2021

Mahdi Parto ¹
Hossein Peymanizad ^{2*}
Shahram Alam ³
Hasan Fahim Davin ⁴

¹ PhD Student, Department of Physical Education, Shoushtar Branch, Islamic Azad University of Shoushtar, Iran

² Associate Professor, Department of Sports Management, Faculty of Physical Education, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

³ Assistant Professor, Department of Sport Management, Yadegar Branch of Imam Khomeini, Islamic Azad University, Tehran, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of Physical Education, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

Email: a_peymanizad@yahoo.com

Abstract

Introduction: Sport tourism is one of the growing species of tourism in which competitions and sporting events attract a large number of tourists. In this regard, the present study presents strategies for sports tourism development in Khorasan Razavi province.

Methods: The research method is descriptive-analytic and library and field studies including direct and regular observation and questionnaire are used to collect information. Cronbach's alpha coefficient was used to obtain the reliability of the questionnaire. The obtained coefficient (0.81) indicates the desired reliability of the questionnaire. In order to assess the validity of the questionnaire, the appearance and content of the questionnaire was confirmed by 50 lecturers and students of sport management and tourism experts in formulating the questionnaire. The groups involved in this research are faculty members of universities, students and graduates of the Ph.D. in Sport & Tourism Management of Universities and senior officials in physical education. The data were analyzed using SPSS software and SWOT model

Results: The results of the research and the model show that aerobics, such as caving, are among the sport tourism attractions of Khorasan Razavi province. Also, several factors affect the process of development of sport tourism in the province. In this study, these factors were assessed in terms of internal factors (weaknesses and strengths) and external factors (opportunities and threats). Accordingly, the most important strength and weakness of sport tourism development in Khorasan Razavi province is the low cost of attending sports events and the lack of use of existing experiences in the field of cross-development of sport and tourism, as well as the most important opportunity and threat in terms of the possible presence of tourists And foreign athletes and the low quality of the services of the tourism agencies

Conclusion: Finally, by combining internal and external factors on the Swat model, defensive strategies were identified as optimal strategies.

Key words: tourism development, sport tourism, SWOT, Khorasan Razavi province